

15

GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1936-37

OPERA

Urednik M. Bravničar

Izhaja za vsako premijero

Din 2 50,

Okusno Vas oblači le
DAMSKI MODNI SALON

Cene in izdelava solidna GLEDALIŠKA UL. 7

Sonja

**NOVO OTVORJENI
SALON DAMSKIH KLOBUKOV**

**„OREL“
LJUBLJANA
SV. PETRA C. 13**

**VELIKA IZBIRA IN PRVOVRSTNA
KVALITETA — NIZKE CENE**

IZVOLITE SI OGLEDATI MOJE IZLOŽBE!

PAPIR, pisarniške, tehnične in šolske potrebščine

Najugodnejše v največji izbiri

IV. BONAČ, Ljubljana

Akademiki dobijo pri nakupu popust

Nalivna peresa

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1936/37 ŠTEV. 15

OPERA

UREDNIK: M. BRAVNIČAR

JARDA JANKOVEC

VESELI STUDENČEK

PREMIERA: 1. MAJA 1937

»Lojzka« je tretja izmed čeških operet, ki prihajajo zapovrstjo na naš oder. Prav kakor smo prej črpali operetni repertoar večinoma le iz dunajskega in madžarskega skladišča, tako smo se sedaj zagledali v operete čeških avtorjev, ker se je pač pokazalo, da ustrezajo okusu ljubiteljev operete najmanj toliko, kolikor operete drugega porekla. Od petih operet čeških avtorjev, ki smo jih doslej uprizorili (Poljska kri, Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron; Andula, Pod to goro zeleno, Navihanka), je bila najbolj češka Benešov »Antonček«. Besedilo in deloma glasba sta podajala okoliš domače zemlje, ki nam je bil bližji in sorodnejši kakor ambijent drugih operet. V drugih delih čeških operetnih skladateljev ni bila domača folklor tako izrazita kakor v »Antončku«, prikazovala pa so nam preprostega in vedrega človeka, ki živi med naravo nepokvarjen, kremenit in v bistvu srčno dober. Osebi iz ljudstva postavljajo češki operetni tvorci kaj radi nasproti meščane in »zarjavele« plemiče, ki so v svoji blaziranosti in priučenih navadah smešni. To potezo goji posebno rad Vlasta Burian v svojem gledališču. Njegovi ljudje iz mestne periferije in nižjih slojev niso samo boljši, temveč tudi bolj pametni in zviti, kakor oni iz »višjih krogov«. Čeprav ta razredna opredelitev ni dosledno izvajana v vseh besedilih čeških operet, vsebujejo libreti vendar mnogo te značilnosti. V tem je tudi

očitna razlika med češko in dunajsko, oziroma madžarsko opereto. Pri poslednji so glavne osebe iz aristokratskih krogov, ki le redko zaidejo iz svojih razkošnih salonov. Pa tudi oblikovno in glasbeno lice češke operete nima skupih črt z dunajsko in madžarsko. Glavni zastopniki sodobne operete dunajskega tipa: Lehar, Kalman in Abraham so ostali zvesti v glavnih potezah vzornikom ali takozvanim »klasikom« dunajske operete. Obdržali so način dramske zgradbe v libretu in v glasbi. Dejanje se je navadno izteklo v treh dejanjih tako, da je v velikem finalu drugega dejanja prišel konflikt do vrhunca, ki se je nato v tretjem dejanju poravnal v srečen konec. Drugače je pri revialnih operetah, kakršne so češke, ki smo jih srečali na našem odru. Glavno načelo tovrstne oblike je pestrost slik, ki se vrste in odvijajo pred očmi gledalcev ne glede na nujnost dramskega dogajanja. Povezane so sicer te slike v organsko celoto in privedejo dejanje do »happy end«, kakor v opereti dunajskega kova, vendar jim marsikdaj manjka utemeljenost, ki jo nujno zahteva dramska arhitektura. To svojstvo je revialna opereta prevzela iz filma, prilagodila se je času in okusu občinstva in zato je zmaga. Kakor film ima tudi revialna opereta skoraj za vsako važnejšo situacijo novo sliko, presledke med posameznimi slikami pa izpolnjujejo baletni vložki, ki so utemeljeni le z zahtevo po pestrosti in spremembi. Opereta kot izključno zabavna odrska oblika si je tako prisvojila vsa sredstva, ki služijo temu namenu, zato je njena cena in učinkovitost odvisna od vrednosti teh sredstev in od smiselne uporabe.

»Veseli studenček« ali »Lojzka« je revialna opereta, ki vsebuje vse omenjene lastnosti. Njen glasbeni avtor Jarda Jankovec živi v Pragi in komponira operete za Švandovo gledališče. Doslej je zložil že mnogo del, ki so bila uprizorjena na čeških operetnih odrih; najbolj znane in uspešne se imenujejo »Sveta Ana«, »Kukavica«, »Na griču«, »Lojzka«, »Odtroubeno« in »Izgubljena postojanka«, ki je pravkar v sporedu Švandovega gledališča v Pragi. Jankovec je bančni uradnik v Pragi in operetni dirigent. Poleg Beneša uživa sloves najuspešnejšega tvorca sodobne češke revialne operete.

Navihanka
ga. Brumen-Lubejeva
ki ima tudi
v »Lojzki«
naslovno vlogo.

Foto R. Kos.

Veseli studenček — in še nekaj

(Lojzka)

V tej zadevi nastopa dekle-sirota, ime ji je Lojzka in je lastnica studenčka, ki ga je prejela v dar od župnika. Izkaže se, da je ta studenček bogat na mineralijah in zato dobi imenitno ime »vreclec«. — Z eno besedo: Lojzka je takorekoč v tej opereti samo »tihi kompanjon«, kajti glavno besedo ima studenček. — Ves je vražji in poleg zdravilnih moči, ki lečijo jetra, ledvice, glavobol in podobne razširjene kronične in akutne bolezni — poleg imenovanih zadev ima čudodelno moč, da ob gotovih časih vrši človekoljubne zadeve: da v zrcalu svoje bistre vodice pokaže zakonaželnemu, njegovo bodočo — ali bodočega — kakor nanese.

*

Zato smo rekli, to se pravi, rekel sem jaz, da krstimo to operetko s tem imenom, ki je bolj prikladen — saj studenček je res vedri in spretni režiser, ki spravi ob koncu vse pare pravilno v pare in da rečem visoko — shakespearso:

Vzemi Janez, Mico.

Vsakemu pravico.

Svojo kapo vsak na glavo
in vsem zdravo! —

*

Nekaj malega je v tej opereti drugače. To sem koj opazil in to se mi zdi vredno da omenim. To je nekaj, kar v svojem zdravju odgovarja Čehu. Da zna spoštovati vrednost jezika svojega in da ne skriva vsch nedostatkov govorice, to je prvo! Drugo pa je: ako s prestopkom lahko pomagaš človeku, da pride do svojih pravic — stori to — bogato boš poplačan. — Prvo: Jean Poulard, Francoz beži pred žensko v češko deželo — beži pri nas — k nam. Jeclja iz skromnega besednjaka osnovne besede, vztrajnost ga privede do popolnosti — v tretjem dejanju popravlja on vsem drugim jezikovne napake. Drugo: pismonoša Iskra defraudira tisočak in omogoči Lojzki da dobi pravdo — v tretjem dejanju je zasramovan,

zaprt in postavljen spet na pravo mesto poštenjaka. Meni to ugaja — ne morem nič za to. Saj je res, vse to ni genijalno, tudi ni bog-sigavedi kako silno brihtno, a fletno je — in saj »veleumov« ni na pretek po svetu, še manj v Evropi, še manj, še manj, i. t. d.

*

To pa Drenovcu — brez »Lojzke«.

Potem, ob tej priliki še eno! Slučaj, naključje je nanoslo, da jubilirajo Nekdo, ki mi seže v spomin v mladost, ki je ostal (vrag si ga vedi, kako to dela) tak kot je bil: veder slovenski fant! Lojze Drenovec! Že to, da je on prav za prav Lojze in bi se opereta morala imenovati »Lojzka« mi ni bilo pogodi — in kot veliki »intrigant« sem preprečil tako alianco. On praznuje jubilej petindvajsetih let! Jaz sam gledam jubileje po svoje — vendar zamislim se nad njimi, kajti tudi jaz ugotavljam, da se včasih zabliška srebrno-sivo v laseh... Nič moledovanja in še manj prazničnih sentimentalnosti — in nič »hofiranja«, kot je običaj ob takih prilikah. — Eno pribijem: trdo je bilo in po mehkejših letih, je postalo spet podobno onemu, kar je bilo pred vojno. — Vse mi je znano, točno in jasno — zato tem bolj lahko občutim kako more biti pri srcu človeku, ki je »klopfov« petindvajset let tlak slovenskega teatra. — Če je bil trd ali mehak — o tem ni tu govora — ampak kot režiser »Veselega studenčka« bi hotel, da studenček vere in studenček ljubezni do našega teatra v jubilarantu ne usahne... Ecco! Tak sem! To sem se naučil od življenja! Questa est la vita.

To želi — stari O. Šest.

Jubilej L. Drenovca

Lojze Drenovec praznuje jubilej 25letnega dela pri gledališču. Kdor je kdaj pogledal tudi za kulise in ni gledal igralca samo na odru, predobro vé, da je igralčev poklic in posebno poklic slovenskega igralca trnjev. Kdor pa danes praznuje 25letnico dela pri našem gledališču, je bil udeležen težkih časov in borb za obstoj slovenskega kulturnega zavoda, ki se je obdržal pri življenju le z

ljubeznijo in z žrtvami vseh, ki so mu takrat služili. Med vrstami služiteljev slovenski Taliji v najtežjih časih je bil tudi Lojze Drenovec. Preživel je dobo borbe in razvoja slovenskega gledališča od časov, ko se je pod avstrijsko upravo borilo za svoj obstoj in nacionalni obraz proti nemški oholi protislovanski politiki do podržavljenja in zagotovljeni eksistenci v novi državi. To so bili časi, ko je slovenski igralec prejemal plačo le 7 mesecev, ostalih 5 mesecev pa je bil prepuščen lastni skrbi. Danes po 25letnem delu lahko z zadoščenjem gleda na to delo, kot člen v nizu vseh, ki so se borili za dobro Slovenskega gledališča in mu priborili veljavo, za ceno svoje požrtvovalnosti. Ob jubileju se pridružujemo s čestitkami vsi, ki spadamo v občestvo Narodnega gledališča in želimo jubilantu Lojzetu Drenovcu vse, kar more slovenski igralec doživeti dobrega in lepega.

*

Drenovec se je rodil v Ljubljani 24. oktobra 1891. Že v zgodnji mladosti ga je želja, da bi igral, zmamila k diletantskemu društvu, kjer ga je pokojni Molek seznanjal s prvinami oderske umetnosti. Prvo veliko vlogo je igral v Finžgarjevi ljudski igri »Divji lovec«, v režiji Nučiča, ki je bil tudi odločilen za Drenovčevo pot v poklicno življenje. Tedanji upravnik Deželnega gledališča Fran Govekar ga je videl v tej vlogi. Poiskal ga je nekje za kulisami, mu čestital in ga spravil v Dramatično šolo deželnega gledališča. Na zaključni produkciji Dramske šole je igral naslovno vlogo v igri »Brat Sokol« in bil 1910. leta angažiran pri Deželnem gledališču v Ljubljani. Dve leti je ostal v tem angažmanu, ki ga je moral prekiniti zaradi vpoklica k vojakom, kjer bi moral služiti 3 leta. Na intervencijo upravnika Fr. Kobala pa se je po enem letu vojaške službe 1913. leta vrnil v angažman in delal pod vodstvom našega največjega dramskega umetnika pok. Ignacija Borštnika. Svetovna vojna, ki jo je Drenovec preživel v vojaški suknji med trdnjavskimi zidovi v Pulju, je prekinila za dolgo dobo vsako gledališko udeleževanje.

1918. leta ga je intendant Govekar pritegnil k prenovljenemu Slovenskemu gledališču, kjer je ostal eno leto. Iz Ljubljane je odšel na eno leto v Osjek, odtod v Zagreb, 1921. leta pa se je za stalno

Lujo Drenovec

vrnil v Ljubljano. Idealna oderska pojava in toplo čustvo sta mu od vsega početka določili krog igralskega uveljavljanja, v katerem je v splošnem tudi ostal vse doslej. Poleg svoje glavne domene, ljubimske stroke, je igral tudi karakterne vloge in v njih pokazal mnogostranost svojega talenta.

Nekaj vlog iz njegovega repertoarja: Janez (Divji lovec), Kvas in Marjan (Deseti brat), Erazem (Za pravdo in srce), Tonček (Mogočni prstan), Orsino (Kar hočete), Kristjan (Cyrano), Franck (Obrt gospe Warnove), Vronski (Ana Karenina), Clement (Sko-puh), Lingstrand (Gospa z morja), Alarik (Pegica), Tito (Postržek) i. t. d. Zanimivo je, da je v Nušičevih igrh »Navaden človek«, »Narodni poslanec«, »Sumljiva oseba« in »Dr.« igral naslovne vloge. — Leta 1926. ga srečamo v naši opereti, pri kateri je ostal polnih pet let. To je doba njegovih najlepših uspehov in stvaritev, v katerih je razvil vse svoje sposobnosti. Partije, ki jih je pel: Tassilo (Grofica Marica) 65 krat, Radjami (Bajadera), Bolo (Poljska kri), Aleksander (Orlov), Schober (Pri treh mladenkah), Grof Luksenburgski, Adam (Tičar), Hans (Dolarska princesa), Ervin (Kneginja čardaša), Beneška noč, v novejšem času Andula i. t. d. Od navedenih partij je vredno posebej podčrtati Tassila, Radjamina in Schobra. L. 1931. se je vrnil k drami.

To je v kratkih obrisih njegova odrska pot, ki ga je vodila iz skromnih in težkih početkov mimo razočaranj in uspehov, ki jih je v večji ali manjši meri deležen vsak igralec.

Pomembno in mnogostransko je Drenovčevo delo v strokovni organizaciji gledaliških igralcev. Od l. 1921. dalje je skoro nepretrgoma na vodilnem mestu, kjer se je boril za dobrobit svojih tovarišev z vso vnemo in požrtvovanjem. Jubilej ga je dohitel v organizaciji kot predsednika ljubljanske sekcije »Udruženja gledaliških igralcev«. Tudi to delo posega posredno v razvoj slovenskega gledališča in Drenovec mu je posvetil vse svoje zmožnosti in vso svojo ljubezen.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Zupančič. Urednik: Matija Bravničar. Za upravo: Karel Mahkota. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

Foto atelje-studio

J. POGAČNIK

LJUBLJANA

Aleksandrova cesta 3

se priporoča

**ALFONZ
BREZNIK**

==
**LJUBLJANA
ALEKSANDROVA 7**
==

Vsa glasbila in strune

CINKOVO BELILO „BRILJANT“

zlati, srebrni, beli, zeleni in sivi pečat

LITOPON „TITANIK“

originalno 30 % blago, odporno proti svetlobi

SVINČENI MINIJ „RUBIN“

garantirano 30 % svinčenega superoksida

KOVINE IN KOVINSKI POLIZDELKI VSEH VRST!

Metallno akcijonarsko društvo, Ljubljana

Telefon 2727

»Veseli studenček«

(Lojzka)

opereta v treh dejanjih (8 slikah), besedilo J. Balda J. Kout in J. Slavik. — Prevedel: B. Urbančič. — Glasba: J. Jankovec.

Dirigent: D. Žebre.

Koreograf: ing. P. Golovin.

Inscenator: ing. E. Franz.

Režiser: prof. O. Šest.

Mlinarica	K. Strniševa
Pavla } njeni hčeri {	S. Japljeva
Lucija }	M. Gnusova
Rihard Werner, letalec	I. Gorski
Jean Poulard, lastnik lepotnega salona	B. Peček
Mme Gertruda Rogljeva iz Švice	P. Škrjančeva
Janko Rogelj, njen varovanec	L. Drenovec

Barbara, dekla v mlinu	R. Škeletova
Hlapec v mlinu	M. Simončič
Lojzka, sirota	M. Brumen-Lubejeva
Župnik	Daneš
Upravitelj	F. Jeltnikar
Detektiv	I. Presetnik
Jožef Ikra, pismonoša	D. Zupan

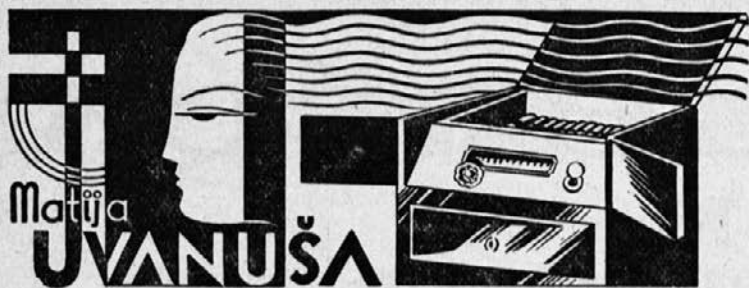
Kmetško ljudstvo gostje v kopališču.

Step plešeta A. Brcarjeva in F. Kürbosova, roža E. Moharjeva, solo v slovaškem plesu E. Moharjeva.

Godi se v hriboviti pokrajini, kjer so avtomobilov in drugih težav.

1. slika: Janko nima delavskih bukvic. 2. slika: Pismonoša Ikra in ponesrečeni letalci. 3. slika: Podoknica. 4. slika: Jezikoslovje. 5. slika: Studenček ima svojo moč. 6. slika: Špijoni so v deželi in veliko gorje. 7. slika: Tujsko prometne zadeve. 8. slika: Samo štirje pari zaljubljenecv se najdejo. Po 3. in 6. sliki daljši odmor

NAJVLJUDNEJE SE PRIPOROČA

Frizer za dame in gospode v pasaži palače VIKTORIJA
LJUBLJANA, ALEKSANDROVA CESTA ŠTEV. 4

Zobna ordinacija

Dentist teh.

Leopold Smerkolj

laboratorij za moderno tehniko in keramiko
orodnira za zdravljenje zob od 8-12 ure dop.
in od 2-6 ure pop.

Ljubljana VII. Celovška cesta 32 // Telefon 34-48